

ע"ש ראש דגלותא דבבל מורנו ורבנו
חכם יוסף חיים ז"ע בעל הבן איש חי

למען שמו באהבה

להערות, הארות ולתרומות ובכל ענייני הגליון ניתן לפנות לטל' 054-8473292

מאמר השבוע

ה'סבא מנובהרדוקי תמיד היה אומר שהישועה והשמחה ירדו ביחד לעולם, אם האדם בוחר לחכות לישועה שלו מבורא עולם ורק אחר כך לשמוח – לפעמים זה יכול לקחת הרבה זמן, לכן העצה היעוצה היא: פשוט בכח להכניס שמחה, כמו שדוד המלך ע"ה אומר 'זמרו אלקים זמרו', והמפרשים הסבירו 'זמרו' אלקים – אפילו בכח צריך האדם לתפוס את עצמו בידיים ולשיר ולזמר לאל יתברך, ולמה זה טוב? כדי שאז יבוא הזמרו השני בפסוק, שפירושו שירה מתוך שמחה מעומק הלב. כל ימי ה'סבא' היו גדושים ועמוסים בניסים מעל הטבע אך ורק בזכות השמחה האמיתית שהיתה לו בכל מצב, והבטחון הגמור שהיה לו בה' יתברך אפילו כשניראה שהכל כביכול אבוד..

ומה הדרך בה נלך, על מנת לזכות גם אנו למנוחת הנפש והשלום? האמת היא שה' יתברך ביקש מאיתנו לבנות לו בית מקדש כדי שהוא יוריד את שכינתו אלינו, שם נקריב אליו את הקורבנות. אך כיום שאין בית מקדש מה כל זה נוגע אלינו? בספרים הקדושים מובא, שכל הצורה שבית המקדש עוצב בה – כולה רומזת אל גוף האדם. כל יהודי באשר הוא יהודי – הוא בית מקדש מהלך... השכינה שהיתה בזמנם שורה בבית המקדש, הולכת ומלוה כל יהודי בכל רגע. מסופר על ר' חיים מבריסק שראה את אחד מתלמידיו עטור בתפילין, והורה לו לחלוץ אותם כי הם פסולות. התלמיד התפלא מנין לרבו שהם פסולות, מבלי שהוא בדק אותם. אחרי שבדק את התפילין ובאמת נתגלה בהם פסול, חזר במהירות לר' חיים ושאל אותו האם נביא הוא, מנין לו העובדה שתפיליו היו פסולות? ור' חיים ענה לו בפשיטות: כל יהודי שעטור בתפילין ומביטים בו חייב להקרין לסובבים תחושה של יראה מהקדושה ששורה עליו. אך כשהתבוננתי בדך לא חשתי בכלום, אז הבנתי שיש בעיה בתפילין... הרי ראה ברורה וניצחת כמה גדולה ועצומה כל נשמה בעם ישראל, שברגע ששובש היהודי תפילין - כבר יורדת השכינה ועוטפת אותו בקדושתה.

אין שמחה נקבעת בלב האדם אלא מתוך שמחה של מצוה. אדם מטבעו אוהב להיות קרוב לה' יתברך, רק כך הוא מרגיש שיש לו מי ששומר עליו. כל אחד רוצה שיהיה מי שיסדר אותו ויעזור לו, והאמת היא שבקלות יכול האדם להגיע לכך. ה' יתברך עוזר ומסייע לנו גם כשאנו רחוקים ממנו. אין יהודי שאין לו סיפור אישי, או לפחות כמה השגחות פרטיות מעל הטבע שעבר והוא יכול לספר עליהם. אך מי שבאמת רוצה להרגיש את התחושה הנפלאה שיש לנו אבא בשמים, שבכל הזדמנות מחפש להתקרב אלינו – צריך לפקוח את עיניו, ולהתבונן כמה חסד ללא תמורה ה' יתברך עושה עימנו. אפילו העשיר הכי גדול בסופו של דבר הוא נזקק ועני כלפי בורא עולם. אין חודש יותר מתאים מלהתבונן בהשגחת האל יתברך עלינו מחודש אדר. בחודש הזה נעשו ויעשו ניסים ונפלאות לעמנו, וכבר כתבו הספרים הקדושים שעוצמת החודש הזה נרמזת בתוך שמו 'א-דר', ופירושו: 'א' – הכוונה לאל יתברך שהוא אל אחד ויחיד. 'דר' – מלשון דירה, שבחודש הזה הקב"ה מתגלה אלינו בניסים מעל הטבע, ממש כאילו הוא דר איתנו.. לכן חובה גדולה על כל יהודי להחמיר על עצמו כמה שהוא רק יכול בזו החלכה, ולהקפיד שמהרגע שנכנס אדר תמיד ללא הפסקה להיות בשמחת עולם, כי לכל יהודי יש את כל הסיבות לכך. ה' יזכנו לרכוש את קנין השמחה ונוכה שימלא כבר שחוק פינו בביתך משיח צדקנו אמן כן יהי רצון דברי תורה לעילוי נשמת:

פרשת תרומה
כניסת שבת: 17:16
יציאת שבת: 18:19
ר"ת 19:05
לפי אופק ת"א

זמני שבת

שו"ת

הרה"ג רבי בן ציון מוצפי שליט"א
שאלה -

מה הוא הסדר הנכון בקיום מצוות פורים?
תשובה
הסדר הוא הן לפי ההלכה הן לפי הקבלה
בפרט, קריאת המגילה, מתנות לאביונים,
משלוח מנות, סעודת פורים.

שאלה -
מה עושים במקרה שהקורא בתורה במנחה
של שבת קרא ללוי שני פסוקים והעולה בירך
ברכה אחרונה
תשובה

עיין ילקוט יוסף קצוש"ע [סימן קל"ז, ז].
שכתב "אם טעו וקראו לעולה אחד רק שני
פסוקים, וכבר בירך העולה לתורה ברכה
אחרונה, בטרם התחיל זה שאחריו לברך על
קריאתו, קוראין לו עוד פסוק אחד לכל
הפחות, וחוזר ומברך ברכה אחרונה. אבל
אם זה שאחריו התחיל כבר לברך ברכות
התורה, אין להפסיקו, ויקראו לעולה אחריו
מתחלת הפרשה שקראו לעולה הקודם.
וכמובן יקראו לו לכל הפחות שלשה
פסוקים. ואין הבדל בזה בין בימי שני
וחמישי לשבתות וימים טובים"

לעילוי נשמת
ויקטוריה רות בת לונה, יצחק בן דורה

המאמר מלוקט משיחותיו של הרב יוסף חיים גבאי שליט"א

דיני סעודת פורים

א. נכון ללמוד תורה שעה אחת קודם הסעודה, או בתוך הסעודה. ומה טוב ללמוד ההלכות הראשונות של פסח עם סעודת הפורים, לסמוך גאולה לגאולה. [נאמר באסתר (ח טז), ליהודים היתה אורה ושמחה, ואמרו במגילה (טז ז): אורה זו תורה. וכן אמרו (שבת פח.), הדור קבלוה בימי אחשורוש, שנאמר קיימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקבלו כבר. והואיל והכל טרודים בסעודת פורים ובשאר המצות של היום, יש ללמוד תורה שהיא קיום העולם, שאם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי (נדרים לב.). והנה התוס' בכורות (נז ז): כתבו, ומיום הפורים מתחילים לדרוש בה' הפסח, וכתב מהר"א אזולאי בספר חסד לאברהם (מעין ב עין הקורא נהר נז), שאחר צאת ישראל ממצרים ויצאו ממ"ט שערי טומאה, חשב הקב"ה מחשבות לבל ידח ממנו נדח, וציוה לישראל שבכל שנה יעשו ימי הפסח בהשבתת חמץ ובאכילת מצה וכו'. ובכל שנה ושנה לי יום קודם פסח, הקב"ה ברוב חסדיו, מתחיל להוציא נפשות פושעי ישראל מהיכלי הטומאה מעט מעט שיעור אחד משלשים, בכל לילה, באופן שבליל י"ד כל פושעי ישראל עומדים בפתח היכל החיצון, ובליל פסח כולם טהורים ובני חורין. ע"כ. נמצא ששלשים יום נמנים החל מיום הפורים עצמו. ע"כ. ובירושלים יום ט"ו הוא

מכלל לי יום אלה. וראה בילקו"י מועדים עמי שמא. ובחזו"ע פורים עמי קפא]

ב. נכון להרבות בשירות ותשבחות להשי"ת. טוב להודות לה' ולומר לשמו כי נעים, על כל הטוב אשר גמלנו (שבולי הלקט סי' רא).

ג. כשיערוך השלחן לסעודת פורים אין צריך להשאיר מקום פנוי בשלחן זכר לחורבן בית המקדש. [כ"כ במור וקציעה (סי' תרצה), שאע"פ שהעורך שלחן לסעודה מחסר ממנו מעט, לזכור חורבן ירושלים, מ"מ בפורים א"צ להזהר לעשות זכר לאבילות ירושלים, כיון דקיי"ל חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברך מרדכי. וכ"כ ביוסף לקח, הובא בענף יוסף על העין יעקב (סי' כו) וכן משמע במאירי מגילה ז:].

ד. מצוה להרבות בסעודת פורים. ויוצאים ידי חובה בסעודה אחת. ומן הדין אין סעודת פורים צריכה פת, אולם נכון לחוש לכתחלה לדעת הפוסקים הסוברים שצריכה פת. [ע' ברכ"י (ר"ס תרצה), בשם קדוש אחד, שאם עשה סעודת פורים בלא לחם יצא. וכ"ה במג"א (סק"ט). אבל במור וקציעה כתב דצריך פת, שכיון שנאמר ימי משתה ושמחה, בעינן סעודה קבועה, ולא סגי בלא פת. וכן מבואר במאירי (ביצה טו:), אך מדברי כמה ראשונים מבואר דמה שצריך פת לסעודת שבת ויו"ט אינו משום שמחה, אלא משום עונג, וממילא בפורים שאין בו עונג א"צ פת. ומ"מ נכון לחוש לכתחלה להסוברים שצריכה פת, ותע"ב. וראה בילקו"י עמוי שמ. וביחוד דעת ח"א סי' פט, ובחזו"ע פורים עמי ק']

ה. וכיצד חובת סעודה זו? שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תשיג ידו. ויש להדר אחר בשר בהמה חלק (גלאט), שיש אומרים שאין יוצאים ידי חובה בבשר עוף ודגים שאין שמחה אלא בבשר בהמה. ואם קשה לו בבשר בהמה, יאכל בשר עוף. [ע' חגיגה (ח.), שאין שמחה אלא בבשר בהמה. וכ"כ היעב"ץ, ובשו"ת יחודה דעת ח"ר (סי' לג בהערה). ובילקו"י מועדים עמי שמ].

ו. מזכירין "ועל הנסים" בברכת המזון, הן בסעודה שאוכלים בליל פורים, והן בסעודת היום. ומכל מקום אם טעה ולא אמר "ועל הנסים" בברכת המזון, ולא נזכר עד שאמר "ברוך אתה ה'" (כדי לחתום על הארץ ועל המזון), כיון שאמר "השם" אין מחזירים אותו, ואפילו לא עשה אלא סעודה אחת במשך כל יום הפורים. [אליה רבה (סי' תרצה סק"ז). ודלא כתשובת הרש"ל (סי' מח), וסיעתו, שהצריכוהו לחזור ע"ז. ובאמת שמבואר להדיא בהרמב"ם (פ"ב מהל' ברכות) ובטור (סי' קפז) והרמ"א שם (סי' ד), שאינו חוזר]. ובאמצע הרחמן יאמר: הרחמן הוא יעשה עמנו נסים ונפלאות כשם שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מרדכי ואסתר וכו', עד ועשית עמהם נסים ונפלאות ונודה לשמך הגדול שלה. [כ"כ מרן הבי"י (סי' קפז) בשם כל בו. ודלא כמ"ש בהתעוררות תשובה ח"א (סי' סו) דבפורים אין לכלול על הנסים בהרחמן כששכח לאומרו. ילקו"י מועדים עמוי שמ. חזו"ע פורים עמי קפב].

ז. בעל הנסים שבתפלה ובברכת המזון, צריך לסיים: ועשית עמהם "נסים ונפלאות" בלשון רבים, ולא "נס ופלא". [שכשם שבחנוכה היו נס ההצלה ונס של פך השמן, כך בפורים שנים זו שמענו, נס ההצלה, ונס הרמת קרן ישראל וגדולת מרדכי. וע"ע בשו"ת יביע אומר חלק ח (חאו"ח סי' יא אות כא). ע"ש].

ח. אף הנשים חייבות בסעודת פורים, אך ישתו רק מעט יין. [שו"ת היכלי שן תליתאה סי' ז-ח].

ט. הנשבע להתענות בפורים אין כח במצות פורים לדחות שבועה בשם שמים, וצריך להתענות, אם לא מצא היתר לשבועתו. ולרווחא דמילתא יעשה הסעודה בלילה. [כ"כ הבי"י (סי' תרצה) בשם הארחות חיים בשם רבינו האי. וכבר כתב מרן בש"ע (יו"ד סי' רלט ס"ו), הנשבע על מצוה דרבנן, כגון שלא להדליק נרות חנוכה, או שלא לקרוא המגילה, השבועה חלה עליו, וה"ה לדבר שהוא מדרש חכמים ואינו מפורש בתורה. וכ"ה בש"ע א"ח (סי' תקע ס"ג), שהנשבע להתענות בחנוכה ופורים חלה שבועה עליו. וראה בחזו"ע פורים עמי קעד].

י. טוב לעשות סעודת הפורים יחד עם חבריו ובני ביתו בשחרית. [כ"ה בסידור הרש"י, שיש לעשותה בשחרית. וכ"כ השל"ה, והפמ"ג, ובמעשה רב, ובספר נתיבי עם. וכתב בסדר היום, שיאסוף את כל בני ביתו לאכול עמו סעודת פורים בשמחה, שאדם יחידי לא יוכל לשמוח כראוי, והביאו האליה רבה (סק"ד). וכ"כ הפמ"ג שם].

יא. אף האבל על אב ואם בתוך י"ב חודש יכול להשתתף במסיבת סעודת פורים אשר נערכת מחוץ לביתו. ואם יש שם כלי נגינה, ימנע האבל מלהיות שם. [הנה הכנה"ג א"ח (סי' תרסט הגב"ל) כתב, שבסעודת חתן תורה בשמחת תורה, יכול גם האבל על אב ואם בתוך י"ב חודש להשתתף עמהם. וכן בסיום מסכת, ואף בפורים דקיי"ל לדינא שאין אבלות נוהגת בו, יכול להשתתף בסעודת פורים, ואע"פ שהסעודה היא חוץ לביתו, מותר, דקיי"ל הלכה כדברי המיקל באבל. ומ"מ אם יש שם כלי נגינה, האבל ימנע מלהיות שם].

יב. סעודת פורים שעשאה בליל פורים לא יצא ידי חובתו, דכתיב "ימי" משתה ושמחה. ומכל מקום גם בליל פורים ירבה בסעודתו. [בגמ' מגילה ז: סעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא. והנה בארחות חיים (הל' סעודת פורים אות לה) כתב, יש מפרשים בלילה כעין לילה, בשאין אבוקה כנגדו דרך שמחה. והובא בב"י. וכתב הפרי"ח, דהיינו שגם ביום פורים לא יאכלנה בבית אפל, בלא אבוקה כנגדו, ואם עשה כן לא יצא. ע"כ. וכתב בדרכי משה (סי' תרצה סק"ב) בשם מהר"י מברונא, שאף בליל פורים חייבים לשמוח. וראה בילקו"י מועדים עמוד שמ. ובחזו"ע פורים עמי קעח]

סיפר רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל – לר' משה שהרבני שליט"א: בימי בחרותו של מרן היו כמה בחורים שהכירו וידעו את היראת שמים התמימה של מרן, והחליטו לחמוד לו לצון, ובעת לכתו של מרן ברחוב נטפלו אליו אותם בחורים, ובפנים רציניות אמרו לו שהם מבחינים שבבגדיו יש **שעטנה**, וכי חליפתו מורכבת מצמר ופישתים יחדיו. כששמע זאת מרן, מיד נחרד ופשט את חליפתו לאלתר, תוך כדי שהוא פונה לקרן זווית לפשוט אף את מכנסי, שהרי אמרו (ברכות י"ט): המוצא כלאים בבגדו, פושטו אפילו בשוק, משום "שאיין עצה ואין תבונה נגד ה'". וכשהבחינו אותם בחורים בכך, מיד שינו את פניהם והודיעוהו כי חמדו לו לצון ואין אמת בדבריהם, ולא נתקררה דעתו של מרן עד שישכנעוהו שכל דבריהם היו בבחינת בדיחותא בעלמא.

סיפר הראשון לציון רבי יצחק יוסף שליט"א - בנו של מרן באחד הימים שאל אותי מו"ר אבי זצוק"ל, האם אני יודע באיזה סימן בשו"ע נמצאים הלכות סימני טהרה של דגים, ואני השבתי לו כי זה מופיע בחלק יורה דעה סימן פ"ג, ואז אמר לי מרן האבא זצוק"ל בבדיחותא, כי יש רמז לזה כי פ"ג הוא ראשי תיבות גפילטע פיש (קציצת דג באידיש).

סיפר רבי בן ציון מוצפי שליט"א בהספדו על מרן סיפר הרב, שאביו המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל אמר לו לפני 50 שנה: "האיש הזה היה צריך להיות משיח בן יוסף" וזו הסיבה שנקרא יוסף, וזו הסיבה שקנאו בו כמו ביוסף הצדיק, וזו הסיבה שירד למצרים לאסוף ניצוצות הקדושה ולהעלותם משם.

עוד סיפר: נכנס מרן זיע"א לכלא במצרים ליום אחד כמו יוסף, וכמו שיוסף הוליד שני בנים במצרים, כך למרן היו שני בנים במצרים, רבי יעקב זצ"ל שנוולד לפני הירידה למצרים, והבלי"ח רבי

אברהם שליט"א שנוולד במצרים (במצרים נולדו למרן בן ובת). וכמו שיצא יוסף מהבור במצרים בגיל 30, כך מרן יצא ממצרים בהיותו בגיל 30. וכן יום הברית של מרן היתה בסוכות ביום האושפיזין של יוסף ולכן נקרא שמו יוסף.

ודבר פלא הוא: שביום האושפיזין של יוסף בשנת התשע"ד הוסיפו לו את השם חיים, וכמו שנאמר על משיח בן יוסף "חיים שאל ממך נתת לו", וכמבואר באו"ח (דברים ט"ו, ז') שהמשיח שמו חיים, ושמו של אביו יעקב בבחינת יעקב אבינו שהיה אביו של יוסף.

ועוד סיפרו: נאמר על יוסף (בראשית מ"ה, ה') "כי למחיה שלחני אלוקים" הם ראשי תיבות של ספרי מרן, – למחיה"ה ר"ת לוויית חן, מאור ישראל, חזון עובדיה, יביע אומר – - יחיה דעת, הליכות עולם. **וכן למחיה בגימטריה 93 כמנין שנות חייו של מרן.** (קובץ בתורתו עמוד מ"ח)

"ברצוני להציע לרבים דבר נפלא, המלוה אותנו ב-7 השנים האחרונות. מעת אירוסי בתי הראשונה התחלתי לרשום במחברת מיוחדת מקרים של השגחה פרטית שנתקלנו בהם. מאז ועד היום רשמתי כבר למעלה מ-1,000 שורות [נכון להיום: 1,020] ישנם מעשים של חיי יום יום: הוצרכתי לצאת לאיזה מקום ובדיוק יצא מישהו בלתי צפוי עם רכב לאותו הכיוון ולקח אותי; היה חסר לי סכום כלשהו ובדיוק באותו ערב שאלני חבר אם אני זקוק להלוואה. אבל ישנם פרטים של קריעת ים סוף ממש [השגחה פרטית וניסים מופלאים, אם כי לא בגלוי, אלא בסתר] דברים שלא ייאמנו. לא אוכל לפרט כאן, אבל לפעמים השערות ממש סומרות מעוצמת הנס. בלי לכתוב לא היינו זוכרים אפילו את הפרטים הגדולים, ודאי שלא על דיוקם, וכל שכן את הקטנים. וזה מועיל בכמה אופנים: א. לזכור את מעשי ה' ולהודות על רוב חסדיו. ב. עברו עלינו תלאות רבות ונסיונות מאד לא קלים לאורך הדרך, וככל שאנו רואים וקוראים את אשר כתבנו, את ההשגחה הפרטית, הפרטית שלנו, אין לתאר את החיזוק שאנו מקבלים מזה. **ואצורף סיפור קטן של השגחה פרטית שארע לנו:** הצטרפתי בעבר לתוכנית מלגות 'קנין ש"ס' של 'דרשו', במבחנים הראשונים הקובעים את הדירוג, נדחיתי מהקבוצה הראשונה המקבלת מלגות על כל מבחן ומבחן, במקום זאת נקבעתי בקבוצה המשתתפת בהגרלה. כאשר מי שעולה בהגרלה זו, מקבל מלגה על אותו מבחן, כאילו היה בקבוצה הראשונה.

עשיתי כמה וכמה מבחנים, *ופעם אחת ויחידה זכיתי בהגרלה – בדיוק כאשר הוצרכתי לשלם לסופר סת"ם על התפילין של בני נרו יאיר [ולא היה לי שום מושג מהיכן אשלם]. כאשר הסכום בו זכיתי הספיק בדיוק להפריש ממנו מעשר, ולתשלום על התפילין! **

(באדיבות "דרשו")

שיני זהב

אני מתגורר באלעד ולומד בכולל בבני ברק, זכינו ברוך ה' להיקרא "משפחה ברוכת ילדים" כאשר אשתי ואני התברכנו בילדים במגוון גילאים.

והנה, ביום מן הימים שתי בנותיי הוצרכו לעבור טיפול ליישור שיניים. אני, אמנם שופע חידושי תורה, אך כיסי אינו משופע בעודף מזומנים, ולעומת זאת בטחון בה', ברוך ה', יש לנו. חשבנו אני ואשתי שתחיה, והחלטנו שאמנם הטיפול הוא יקר, ואיננו יודעים מנין לכסותו, אך הוא דבר חיוני שמוכרחים לעשות עבור הבנות, וה' יתברך הכל יכול, ישלח את הכסף.

הסיעתא דשמיא הראשונה היתה, שהתארגנה קבוצה יחד לטיפולים, והמחיר הקבוצתי היה חמש אלף ש"ח במקום שבע וחצי אלף, סך הכל עשרת אלפים שקלים עבור שתי הבנות.

יום אחד ואנוכי בכולל, סיפרתי לתומי לחברי שאני עומד לעשות יישור שיניים לבנותיי, "אני לא מאמין לך" – נענה חברי לעומתי... השתוממתי: מה אמרתי, ומה יש כאן לא להאמין? אומר לי חברי: "תקשיב, לפני כמה ימים מתקשר אלי אדם עשיר, שאמנם יש בינינו היכרות ברמה מסוימת, אך לא יותר מדי. אותו עשיר מספר לי, שיש לו בת שצריכה לעבור טיפול מסובך מאד בשיניים, והוא מבקש שאמצא לו נערה שצריכה לעבור יישור שיניים, שהוא ישלם עבורה את הטיפול כסגולה לסייעתא דשמיא לטיפול של בתו שיצליח (אגב, מעשה מופלא לכשעצמו, על התנהגות של יהודי).

את כל זה מספר לי חברי, ומוסיף ואומר: "אני לא ידעתי מנין אמצא נערה הצריכה ליישור שיניים, וכי אתלה מודעה בבית הכנסת? והנה משמים אתה מספר לי שהבת שלך עומדת לעבור טיפול ליישור שיניים, ואני השליח לתווך ביניכם!"

אמרתי לו מיד: "יש לי שתי בנות שצריכות לעבור את הטיפול... ואכן בסופו של מעשה העשיר לקח על עצמו את מימון הטיפול של שתי בנותיי.

פלאי פלאים! אברך צריך מימון ליישור שיניים, יהודי עשיר מתעורר מעצמו לחפש נערה שצריכה טיפול, ו'בדיוק' ביקש מחבר של אותו אברך, ו'בדיוק' סיפר האברך לחברו שבתו צריכה ליישור שיניים... יש מנהיג לבירה! וניתן לראות עין בעין את השגחתו העליונה!

**ואנחנו עמך וצאן מרעיתך נודה לך לעולם, לדור דור נספר תהילתך!*

תודה לך ה', מה רבו חסדיך!

ויהי רצון שיזכו תמיד כל עמלי התורה וכל בית ישראל להארות נפלאות של מעל הטבע ממש.

(באדיבות אוסף גיליונות מבית "צוף")

הרב יצחק זילברשטיין שליט"א

העלה המוכר שתי טענות מענינות: א) זה חסר אחריות לבצע רכישה כה גדולה, מבלי לבדוק תחילה את טיב הסחורה... ובפרט שהזקתם את החלצות, בכך שהטבעתם עליהם את ההדפסה, ולולי זאת הייתי יכול למכור אותן לאחרים. ב) פיזוע, יש המתירים ללבוש בגד של אשה בפורים... (כפי שמביא הרמ"א או"ח סי' תרצ"ו ס"ח)!

לעמותו טוענים הבחורים: א) האחריות היתה מטלת עליך, וכי לא שמת לב שיש לך עסק עם בחור ושיבה שאינו מבין בדקיות שבין חלצות גברים לנשים: ב) אנו לא נוהגים לסמוך על המתירים ללבוש בגד של אשה בפורים!

עם מי הדיון?

תשובה

מקח החלצות בטל ומבטל, כי המוכר הרי בקי ומתמצא היטב בטיב ומהות סחורתו, ומשכך, הוא אחראי לתת לבחור בגד של אנשים, והיה לו להעלות על דעתו שבבחור ישיבה עלולים לטעות, ולא להבחין בכך, שכן הם סומכים לגמרי עליו, שהוא הסוחר והמבין בחלצות.

ומה שטוען המוכר, שיש המתירים ללבוש בפורים בגד של נשים, אין זו טענה כלל, כי אין המנהג כן, כפי שמוכר במשנה ברורה (שם סק"ל) ובשאר האחרונים, ובפרט שהמדבר הוא בבני ישיבה (וגם אין פאן שום צדך מצדק של 'שמחה' ללבוש בגד של אשה, ואין זו אלא לבישה של עברה גמורה!).

ובאשר לטענת המוכר שהקונה הזיק את החלצות כשהטביע עליהם את חותמת הישיבה, גם זו אינה טענה, שהנה כתב הרמב"ם (הל' מכירה ט"ז-ו): "המוכר דבר שהיה מום בממכרו, ועשה בו הקונה מום אחר קדם שינדע לו [אודות] המום הראשון, אם עשה דבר שדרכו לעשותו, פטור". ובענינו החלצות נקנו על מנת להדפיס עליהם, וכאמור, בחור ישיבה אינו מבין כל כך בחלצות, וסמוך לגמרי על המוכר, ולכן, גם לאחר ההדפסה רשאים הבחורים לבטל את המקח, ולקבל בחזרה את מלוא כספם.

לסכום: קניית החלצות היא מקח טעות, ולכן המוכר ישיב לקונים את מלוא כספם.

לקראת פורים רצו בחורי ישיבה מסימת לקנות 40 חלצות לבנות, כדי לצאת עמם בגיל ויום פורים לפעילות של אסיפת כסף לשם עזרה וסיוע לחתנים. התכנית היתה להדפיס על גבי כל חלצה את סמל הישיבה, ואת סמל קפת 'עזר החתנים'.

אחד הבחורים, נתנאל שמו, התנדב לרכוש את החלצות ולדאג להדפסה על גביהם. הוא נכנס לחנות הלבשה ופנה אל המוכר: "ברצוני לרכוש 40 חלצות לבנות לשם ההתרמה המיוחדת בפורים. לאחר הקניה אלו להטביע על החלצות הטבעה מרשימה..."

"בדיוק היום קבלנו סחורה חדשה של חלצות לבנות איכותיות", אמר לו המוכר, תוך כדי שהציג לפניו חלצה לבנה אחת. "זה מצוין" - הגיב נתנאל, ושאל באיזה מחיר יוכל לקבל 40 חלצות אלו. "100 ש"ח לכל חלצה, דהיינו 4,000 שקלים", השיב המוכר. הבחור העביר לשוחר את הסכום, ויצא בשמחה מהחנות, עם השק המלא בחלצות, לעבר חנות ההדפסות, שם הדפיסו על גבי החלצות סמלי הישיבה וקרן החתנים.

בגיל פורים, טרם היציאה לפעילות, הבחורים עמדו ללבש את החלצות, וחסכו עיניהם... מה קרה? - התברר שמדבר בחלצות לבנות של... נשים! ההבדלים בין החלצות הוא, שבחלצה של אנשים הכפתורים תפורים בצד ימין, ובשל נשים להפך. כמו כן ישנו הבדל בגזרת וצורת הבגד, וגם צוארון החלצה שונה. בחלצות המדוברות היה הצוארון ארוך ושפיצי במיוחד, דבר שמבליט יותר שהחלצות מיעדות לנשים...

הבחורים פנו אפוא אל המוכר, וטענו שמדבר ב'מקח טעות', ולכן דורשים הם לקבל בחזרה את כספם.

המוכר הצטער מאד בפניהם, "מתוך טעות ובלבול הראיתי לו דגמא מהחלצות הללו", ובאשר לעצם תביעת הבחורים,